

Голові спеціалізованої вченої
ради Д 35.874.03 у Львівському
державному університеті безпеки
життєдіяльності

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена (академіка)
НАПН України Лук'янової Лариси Борисівни на дисертацію Ковалю
Ігоря Святославовича «Теоретичні та методичні засади формування
готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до
неперервного саморозвитку», подану на здобуття наукового ступеня
доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і
методика професійної освіти

Тема дослідження, здійсненого Ковалем Ігорем Святославовичем, поза усяким сумнівом, є актуальною й знаходиться на перетині важливих напрямів педагогічної науки і практики, а з урахуванням умов, в яких знаходиться наразі Україна, набуває особливого, стратегічного значення.

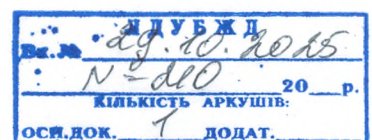
Свою думку обґрунтуємо, спираючись на сукупність ключових аспектів.

По-перше. В умовах жорсткого воєнного протистояння України збройній агресії з боку російської федерації, що призводить до значного зростання кількості надзвичайних ситуацій, потреба в оперативному реагуванні та адаптації до нових викликів набуває особливої актуальності. У зв'язку з цим суттєво зростають вимоги до рівня професійної підготовки фахівців, зокрема у сфері цивільного захисту, адже саме ці спеціалісти відіграють ключову роль у збереженні життя і здоров'я населення, забезпеченні громадської безпеки та ліквідації наслідків бойових дій.

По-друге. Усвідомлена потреба в самонавчанні, здатність до саморефлексії, гнучкість і мотивація до постійного вдосконалення майбутніх фахівців служби цивільного захисту мають бути цілеспрямовано сформовані ще на етапі фахової освіти. Саме тому формування готовності до неперервного саморозвитку є не лише педагогічним завданням, а й критично важливим компонентом загальнонаціональної стійкості.

По-третє. Актуальність теми обумовлена додатковими чинниками. Зокрема, недостатнім рівнем сформованості мотиваційно-ціннісного компонента професійної готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту, що ускладнює їх здатність до саморегуляції й розвитку впродовж усього життя; відсутністю цілісної методичної системи, яка б забезпечувала послідовне й ефективне прагнення до саморозвитку на всіх етапах їх професійної підготовки; необхідністю модернізації освітніх програм і змісту навчання, орієнтованих на розвиток критичного мислення, рефлексії, самостійності у прийнятті рішень та адаптивності до умов невизначеності.

Представлене дослідження враховує як теоретичні засади саморозвитку, так і практичні аспекти підготовки фахівців сфери цивільного захисту, що відповідає

сучасним вимогам до професійної освіти. Формування готовності до неперервного саморозвитку виступає не лише як індивідуальна якість майбутнього фахівця, а й як стратегічне завдання системи підготовки кадрів для служби цивільного захисту.

Таким чином, обрана тема є своєчасною, соціально значимою й такою, що має високий практичний і науковий потенціал, зокрема в умовах тривалої війни та післявоєнного відновлення.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до програми науково-дослідної роботи кафедри практичної психології та педагогіки факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності з тем «Психолого-педагогічні технології підготовки фахівців до діяльності в особливих умовах та її психологічний супровід» (РК № 0116U005307) і «Педагогічне забезпечення та психологічний супровід професійної підготовки та збереження здоров'я фахівців ризиконебезпечних професій у закладах вищої освіти» (РК № 0122U001531).

Тема докторської дисертації затверджена Вченою радою Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (протокол № 9 від 23.04.2025 р.).

До найбільш істотних результатів і нових наукових фактів, одержаних здобувачем, належать:

- теоретичне обґрунтування та концептуалізація сутності поняття «готовність до неперервного саморозвитку» в контексті професійної підготовки фахівців служби цивільного захисту; виокремлені її структурні компоненти (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-компетентнісний, операційно-діяльнісний, рефлексивно-аналітичний, психофізіологічний) та виявлено їх взаємозв'язки й механізми взаємодоповнюваності;

- конструктивно-рівневий аналіз суперечності між вимогами системи цивільної безпеки щодо високого рівня фаховості й адаптивності кадрів та недостатньою ефективністю чинної системи їхньої підготовки у відомчих ЗВО, що обґрунтовує необхідність перегляду педагогічних підходів до формування готовності до саморозвитку;

- розроблена й апробована здобувачем авторська модель формування зазначеної готовності, яка охоплює цілі, принципи, етапи, зміст, форми, методи і засоби педагогічного впливу, адаптовані до специфіки навчання в умовах ЗВО ДСНС; а також доведена ефективність цієї моделі за результатами педагогічного експерименту;

- сукупність психолого-педагогічних умов, що забезпечують формування готовності до саморозвитку курсантів служби ЦЗ, зокрема, зорієнтованість освітнього процесу на формування мотивації неперервного саморозвитку майбутніх фахівців служби цивільного захисту; створення сприятливого мікроклімату й здоров'язбережувального середовища в колективах для виявлення активності кожного учасника освітнього процесу та можливостей для їхнього саморозвитку; цілеспрямоване формування та розвиток професійно важливих якостей як складових компетентності фахівців сфери цивільного захисту; залучення й активізація майбутніх фахівців служби цивільного захисту до науково-дослідної роботи закладу

освіти, ініціюючи потребу в самоосвіті та самовихованні; стимулювання неперервної організації освітнього процесу із залученням практичних працівників і стейкхолдерів.

Таким чином, одержані в дисертації результати мають як теоретичне, так і практичне значення, сутність якого передусім полягає в обґрунтованих, конкретних рекомендаціях вдосконалення підготовки кадрів ДСНС України в умовах сучасних викликів, зокрема в умовах тривалої воєнної агресії.

У дослідженні цілісно досліджено проблему формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку, логіка якого підпорядковувалася алгоритму – від аналізу наукових джерел, нормативної бази, чинних навчальних планів і програм до власних емпіричних досліджень та впровадження їх результатів у практичну підготовку майбутніх фахівців служби цивільного захисту. Цілісність дослідження забезпечують три концептуальні складові означеної підготовки, зміст яких дисертанту вдалося обґрунтувати та логічно об'єднати. Це передусім теоретичне підґрунтя (психопедагогічний контекст, методологічні підходи, дидактичні закономірності та принципи неперервного саморозвитку тощо); концептуально-методичні засади (тренінгові технології формування означеної якості) та практичний чинник (організація практичної підготовки, що забезпечує системність, адаптивність і варіативність та інтегрує теоретичні знання і практичні види діяльності у процесі підготовки майбутніх фахівців ДСНС).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечується належною методологічною базою, ґрунтовним вивченням і критичним аналізом наукових праць, і загалом не викликає сумніву. Автором логічно сформульовано структурні компоненти наукового апарату – мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, які відповідають темі дисертації.

Аналіз тексту дисертації І. С. Ковалю, реферату та змісту основних публікацій дисертанта дають змогу дійти висновку про наукову достовірність викладених автором результатів та їх відповідність принципу академічної доброчесності.

Значення для науки і практики отриманих автором результатів.

Дисертаційна робота І. С. Ковалю містить нові, раніше не захищені наукові положення, а обґрунтовані результати у сукупності сприяють вирішенню актуальної наукової проблеми.

Результати дисертаційної роботи впроваджено в практику діяльності Головного управління ДСНС України у Львівській області (довідка б/н видана 10.02.2025 р.), Головного управління ДСНС України у Дніпропетровській області (довідка № 49 02-4356/49 11 від 15.05.2025 р.), Груп гуманітарного розмінування (довідка б/н видана 26.05.2025 року), в освітній процес Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (акт б/н від 29.05.2025 р.), Львівського державного університету внутрішніх справ (акт б/н від 05.05.2025 р.), Національного університету оборони України (довідка б/н видана 16.05.2025 р.).

Практичне значення отриманих результатів не викликає сумнівів. Автором було розроблено та впроваджено навчально-методичне забезпечення формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку. Посібники, методичні рекомендації, тренінгові програми та спецкурси, створені здобувачем, спрямовані на розвиток ключових компонентів саморозвитку. Отримані результати мають прикладне значення для закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання та можуть бути використані при модернізації освітніх програм, розробці електронних ресурсів і нормативної документації. Обґрунтовані у дослідженні педагогічні умови, методи й форми можуть бути корисними для удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців ДСНС загалом та їх неперервного професійного розвитку після завершення ВЗО.

Оцінка змісту та завершеності дисертації.

Структура представленої дисертації науково виважена й логічно вибудована.

Робота складається з анотацій, переліку умовних скорочень, вступу, п'яти розділів, висновків до кожного з розділів, загальних висновків, списку використаних джерел і 12 додатків. Загальний обсяг дисертації – 520 сторінок, з них 380 – основного тексту. Основна частина містить 6 таблиць і 47 рисунків на 33 сторінках. Список використаних джерел містить 584 найменування, з них 95 – іноземними мовами.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження та її зв'язок із науковими програмами, планами і темами; визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження; обґрунтовано концепцію та методологічні підходи до організації дослідження; сформульовано загальну гіпотезу дослідження та конкретизовано її в часткових гіпотезах; окреслено методи дослідження; розкрито наукову новизну й практичне значення одержаних результатів і представлено відомості про їх упровадження та апробацію; схарактеризовано особистий внесок автора у працях, що написані в співавторстві; зазначено структуру та обсяг дисертації.

У першому розділі – «Теоретико-методологічні основи неперервного саморозвитку майбутніх фахівців служби цивільного захисту» – здійснено комплексний аналіз загальних аспектів проблематики неперервного саморозвитку особистості, проведено ретроспективний огляд основних напрямів вивчення цієї проблеми. Уточнено змістовне наповнення базових понять, що використовуються в дослідженні, та розкрито природу саморозвитку як невід'ємної складової професійного зростання фахівців цивільного захисту. Особливу увагу приділено розкриттю потенціалу психопедагогіки безпеки як важливої складової підготовки майбутніх фахівців до безперервного самовдосконалення. Обґрунтовано методологічні засади дослідження процесу професійного становлення майбутніх рятувальників і шляхи його оптимізації.

Розділ відкриває дослідження широким теоретико-аналітичним оглядом проблеми саморозвитку в контексті професійної підготовки фахівців служби цивільного захисту. На основі опрацювання значного масиву філософських, психологічних та педагогічних джерел проаналізовано логіку становлення поняття «саморозвиток», окреслено ключові підходи до його тлумачення та виокремлено провідні наукові орієнтири, що визначають

його сучасне розуміння. Особливу увагу приділено уточненню базових понять, зокрема «неперервний саморозвиток», «готовність до саморозвитку», «професійне становлення», які розглянуто в контексті особистісного розвитку фахівця сфери безпеки. Автор зосереджується не лише на лексико-семантичному аналізі, а й на змістовій наповненості цих понять, пов'язуючи їх із реальними потребами професійної діяльності рятувальників.

Структура розділу системно репрезентована напрями наукового осмислення проблеми від гуманістично орієнтованих теорій до сучасних компетентнісних і аксіологічних парадигм. На цьому тлі виразно окреслено прогалини у дослідженні саморозвитку саме в контексті відомчої професійної освіти, що й зумовлює актуальність подальших наукових розвідок.

Окрему цінність має звернення до психопедагогіки безпеки, яка в роботі розглядається не лише як теоретичний конструкт, а як перспективна платформа для забезпечення внутрішньої готовності особистості до професійного самовдосконалення в умовах ризику, невизначеності й емоційного навантаження.

Фіналізують розділ методологічні підходи до вивчення та вдосконалення саморозвитку майбутніх фахівців служби цивільного захисту, що у певному сенсі забезпечує логічність переходу до обґрунтування моделі й педагогічних умов цього процесу у наступних розділах.

У другому розділі «Професійна підготовка до неперервного саморозвитку майбутніх фахівців цивільного захисту в Україні та за кордоном», присвяченому аналізу професійної підготовки майбутніх фахівців служби цивільного захисту в Україні та окремих зарубіжних країнах, розкрито особливості змісту, структури й організації цього процесу в національному та міжнародному контекстах.

На основі проведеного аналізу обґрунтовано та представлено дидактичні закономірності й принципи, що забезпечують ефективне формування готовності до неперервного саморозвитку, включно з тими, які мають специфічне значення для професійної сфери цивільного захисту. Розділ має концептуальне значення, оскільки окреслює контекст, у якому візуалізовано процес формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку, що дозволяє чітко окреслити виклики, які постають перед сучасною системою професійної підготовки та, на які вона має дати відповіді.

Дослідник акцентує увагу на особливостях професійної підготовки у закладах вищої освіти ДСНС України в умовах збройної агресії РФ. Слід підкреслити, що автор не лише фіксує зміну контексту, зокрема перехід від умов мирного часу до надзвичайно складних воєнних реалій, але й ґрунтовно аналізує, як ці зміни впливають на освітній процес, на вимоги до особистісних якостей, функціональної готовності, психологічної стійкості здобувачів освіти. Професійна підготовка постає тут як багатоаспектний процес, що вимагає поєднання формальної освіти, професійного досвіду і постійного внутрішнього розвитку.

Аналітична перспектива дослідження розширена зверненням до зарубіжного досвіду. У результаті вивчення широкої джерельної бази, праць зарубіжних дослідників, студіювання освітньої документації зарубіжних університетів, автор

розкриває особливості організації підготовки фахівців у сфері цивільного захисту в країнах ЄС, зокрема Німеччині, Великобританії, Латвії, Франції, Польщі, а також у США. На схвалення заслуговує спроба виявити сильні сторони міжнародних моделей, що можуть бути адаптовані до українських реалій. Виразно простежується ідея, яка, на нашу думку, є ключовою в даному дослідженні – успішна підготовка фахівця вимагає орієнтації не лише на функціональні вміння, а й на розвиток здатності до самостійного навчання, критичного мислення, лідерства й емоційної саморегуляції тобто рис, які прямо формують потенціал для неперервного саморозвитку.

Небезпідставно І. С. Коваль підкреслює правомірність використання конструктивних ідей зарубіжного досвіду, проте без сліпого наслідування, натомість аргументовано показує можливі шляхи його адаптації, враховуючи специфіку системи ДСНС України, особливості професійної діяльності рятувальника в умовах воєнного ризику, постійної мобілізації внутрішніх ресурсів.

Зміст розділу логічно продовжує проблемно-концептуальне поле дослідження, закладене у першому розділі, й водночас готує підґрунтя для проектування педагогічної моделі. Глибина аналітики, коректність методологічних підходів і чіткість логіки викладу засвідчують високий рівень академічної культури дослідника.

У третьому розділі дисертації «Система формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку у ЗВО ДСНС України» представлено структуру цієї готовності, яка дає змогу цілісно оцінювати, формувати й розвивати здатність здобувачів до постійного особистісного й професійного зростання. На основі проведеного аналізу обґрунтовано комплекс психолого-педагогічних умов, що забезпечують ефективність означеного процесу та представлено модель формування готовності до саморозвитку, яка виконує функцію науково-практичного інструменту для вдосконалення освітнього процесу.

На нашу думку, третій розділ дисертації І. С. Ковалю є концептуальним ядром усього дослідження, оскільки саме тут відбувається перехід від теоретичного аналізу до цілісної педагогічної моделі формування готовності досліджуваної якості. Автор не лише систематизує попередні напрацювання, а й пропонує власне бачення реалізації цього процесу в умовах закладів вищої освіти ДСНС України.

Насамперед увагу привертає чітке структурування феномена готовності до саморозвитку, яке викладено не як формальне окреслення її компонентів, а як глибоке, логічно обґрунтоване моделювання внутрішньої динаміки особистості. Компоненти розглядаються у взаємозв'язку, у контексті як професійної, так і життєвої активності фахівця сфери безпеки.

Вагомим внеском автора є обґрунтування психолого-педагогічних умов, що сприяють формуванню цієї готовності. Йдеться не лише про традиційні педагогічні підходи, а про їхню адаптацію до контексту діяльності ДСНС, професійної сфери, де важливими є оперативність, емоційна стійкість, здатність до саморефлексії, лідерства, а також стратегічне мислення в умовах невизначеності.

До беззаперечних вагомих результатів теоретичного аналізу можна віднести створення моделі формування готовності до саморозвитку, яка виконує функцію

науково-практичного інструменту для вдосконалення освітнього процесу. Використовуючи метод педагогічного моделювання, дисертант представив і візуалізував сукупність блоків моделі (організаційно-цільовий, теоретико-методологічний, організаційно-проектувальний, змістово-процесуальний, оцінно-результативний), які є логічно поєднаними і взаємодоповнювальними. При цьому кожен компонент моделі розкривається через відповідні педагогічні рішення, методичні підходи й організаційні форми, що забезпечує її практичну значущість.

Окрему цінність становить включення інноваційних освітніх рішень: створених спецкурсів, тренінгових програм, методичних вказівок, авторських навчальних дисциплін, які були апробовані в реальних освітніх середовищах. Така апробація додає дослідженню переконливості, свідчить про його неформальний характер і відкриває перспективи широкого застосування запропонованої системи.

Загалом третій розділ дисертації цілісно демонструє педагогічний задум, що гармонійно поєднує ідею саморозвитку з практикою формування професіоналізму.

Запропоновані положення мають прикладне значення для реалізації педагогічних рішень, спрямованих на розвиток професійної самореалізації майбутніх фахівців ДСНС України як у період навчання, так і впродовж професійної діяльності.

У четвертому розділі дисертації «Концептуально-методичні засади формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку» висвітлено методичні аспекти формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку у специфічних умовах освітнього середовища ЗВО ДСНС України, обґрунтовано комплекс тренінгових технологій, що є найбільш ефективними у формуванні цієї готовності, представлено авторську концепцію підготовки майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку.

Розділ містить ґрунтовний аналіз сучасних педагогічних технологій, з акцентом на їх застосування в специфічному освітньому середовищі закладів освіти ДСНС України. Автор обґрунтовує доцільність використання інноваційних тренінгових технологій, які забезпечують високий рівень залучення курсантів до навчального процесу, сприяють розвитку командної взаємодії, практичних навичок і професійно важливих якостей. Описані тренінгові програми мають чітку структуру, визначені цілі, завдання, очікувані результати, а їх реалізація поєднується з етапами підготовки у ЗВО.

Важливим елементом аналізу виступає оцінка чинного Стандарту вищої освіти за спеціальністю «Цивільна безпека» фахівцями-практиками ДСНС України. Експертиза навчального плану та освітніх компонентів дозволила виявити слабкі місця підготовки, зокрема недостатнє врахування психологічної та педагогічної складової у формуванні готовності до роботи в екстремальних умовах. Автор подає конкретні пропозиції щодо вдосконалення змісту навчання та розширення міждисциплінарних зв'язків.

Заслуговує на схвалення Концепція, представлена автором у розділі, яка виступає науково-практичним підґрунтям модернізації професійної підготовки

фахівців служби цивільного захисту в умовах ЗВО ДСНС України. Вона побудована на поєднанні традиційних та інноваційних педагогічних підходів і спрямована на формування готовності до неперервного саморозвитку як ключової професійної якості. Зміст концепції структуровано за рівнями: методологічним, теоретичним, методичним і професійно-практичним. Це забезпечує її наукову повноту та прикладну цінність. Її сенс полягає, з одного боку, у врахуванні освітніх запитів курсантів, а з іншого, потреби замовників, що й забезпечує її прогностичне значення для розбудови служби цивільного захисту;

П'ятий розділ дисертаційної роботи «Педагогічний експеримент і результати формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку» має прикладну спрямованість і засвідчує практичну реалізацію запропонованої автором системи.

У розділі логічно викладено критерії, показники та рівні сформованості готовності до саморозвитку, які відповідають сучасним уявленням про професійно-особистісний розвиток фахівця у сфері цивільного захисту. Зазначені компоненти мають внутрішню логіку та концептуальну узгодженість із загальною структурою дослідження. Автор розкриває етапи експерименту, добір методик і вибірку, що дозволяє оцінити наукову виваженість емпіричного блоку дослідження. Дослідник використовує спектр авторських і адаптованих методик, що уможливило здійснити діагностичні зрізи щодо сформованості готовності досліджуваної якості за визначеними критеріями на констатувальному етапі і після проведення формувального експерименту. Застосування критерію узгодженості χ^2 , підтвердило статистичну достовірність одержаних результатів, що свідчить про те, що зміни в експериментальній групі не є випадковими.

Узагальнення отриманих результатів підтвердило досягнення мети та успішне виконання завдань дисертаційного дослідження, що має новизну і практичне значення.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

У цілому позитивно оцінюючи наукове і практичне значення дисертаційної роботи, висловимо деякі зауваження та побажання дискусійного характеру.

1. На нашу думку, у першому і другому розділах дисертації бракує авторської інтерпретації та критичної рефлексії щодо наукових позицій, представлених у літературних джерелах. Хоча автор демонструє ґрунтовне опрацювання широкого спектра вітчизняної та зарубіжної літератури, проте вони здебільшого мають репродуктивний виклад поглядів інших дослідників. Не вистачає аргументованого висвітлення переваг чи обмежень різних теоретичних позицій, а також власного бачення певних концептуальних суперечностей. Уведення елементів критичного аналізу дозволило б глибше обґрунтувати вибір методологічних орієнтирів дослідження та увиразнити авторську позицію.
2. Концепція, запропонована у дисертаційному дослідженні, не постає як цілісна, методологічно завершена система і, на наш погляд, ще не доведена до рівня, що забезпечує її повноцінну практичну реалізацію.

3. Схвально оцінюючи зміст створеної моделі вважаємо, що доцільно було би більше увиразнити авторські підходи, розкрити механізми інтеграції окремих її компонентів в єдине педагогічне ціле та супроводити їх порівняльним аналізом з існуючими підходами щодо розвитку означеної якості у майбутніх фахівців служби цивільного захисту під час навчання в ЗВО ДСНС України.
4. Позитивно розцінюємо крок дисертанта щодо здійснення компаративного аналізу професійної підготовки майбутніх фахівців служби цивільного захисту у вибраних зарубіжних країнах, проте вважаємо, що аналіз набув би більшої аргументованості, довершеності, логічності, за умови виокремлення чітко визначених критеріїв та подальшого зіставлення здобутих результатів із відповідними процесами в Україні.
5. У процесі висвітлення результатів формувального педагогічного експерименту спостерігається надмірна деталізація матеріалу, яка ускладнює сприйняття основного змісту. Текст перенасичений великою кількістю діаграм, графіків і таблиць, що призводить до фрагментації наративу та порушує його логічну цілісність. Доцільно було б частину ілюстративного матеріалу винести у додатки, що дозволило би зберегти структурну компактність основного тексту та водночас не втратити важливу емпіричну інформацію.
6. У дисертації недостатньо обґрунтовано вибір саме тих методів діагностики готовності до неперервного саморозвитку майбутніх фахівців ДСНС, які були використані в експериментальному дослідженні. Відсутня чітка аргументація їх валідності, надійності та відповідності завданням дослідження. Доцільно було би додати відповідні посилання на джерела, що підтверджують психометричну обґрунтованість використаного інструментарію.

Проте висловлені зауваження не впливають на позитивне враження від дисертації в цілому та не знижують її цінність.

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових працях.

Опубліковано 64 праці за темою дисертації (28 одноосібних), серед яких 1 монографія, 1 розділ монографії, 2 посібники, 17 статей у вітчизняних наукових фахових виданнях з педагогічних наук, 4 – в закордонних періодичних виданнях, проіндексованих у базах даних Scopus і Web of Science, 3 статті в зарубіжних періодичних виданнях, 24 матеріали і тези конференцій, семінарів, 3 навчально-методичні розробки. Аналіз публікацій дозволяє констатувати, що у них відображені основні результати дослідницького пошуку, представлені у дисертаційній роботі.

Ідентичність змісту реферату й основних положень дисертації.

Структурна побудова, зміст, висновки, що викладені в рефераті, повністю відображають основні положення дисертації.

Рівень апробації результатів дослідження є також належним і підтверджується участю дисертанта в науково-практичних конференціях різного рівня.

Оцінка мови і стилю викладення матеріалу дисертації.

Дисертацію написано українською мовою. Її структура та стиль подання відповідають чинним вимогам. У тексті дисертації відсутні текстові запозичення без посилання на джерело.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту.

Зміст дисертаційної роботи відповідає предметній галузі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук».

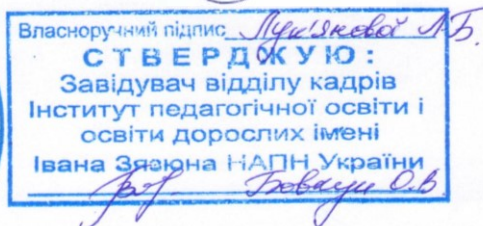
Аналіз дисертації, реферату та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дисертаційна робота «Теоретичні та методичні засади формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку» є завершеним, цілісним, самостійним науковим дослідженням, яке має наукову новизну та практичне значення, характеризується глибиною теоретичного аналізу і вагомістю методичних пропозицій, отриманих на основі педагогічного експерименту.

Враховуючи актуальність теми, отримані результати та їхню практичну значимість, а також відповідність поданої роботи вимогам п. 7, 8, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання присудження (позбавлення) наукових ступенів» № 1197 від 17 листопада 2021 р. (зі змінами), вважаємо, що Коваль Ігор Святославович, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент

доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член (академік) НАПН України,
директор Інституту педагогічної
освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України

Лариса ЛУК'ЯНОВА

23.10.2025р.